

**KSČ – závodní organizace Státní statek Bezdrůžice, provozovna
Okrouhlé Hradiště**

1959-1965

Inventář

EL NAD č.: 1219
AP č.: 459

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archiválií.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu.....	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu.....	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu.....	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky.....	5
Seznam použitých pramenů a literatury.....	6

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk.....	7
Příloha č. 2: Seznam předsedů ZO KSC Okrouhlé Hradiště v letech 1959-1965.....	8
Inventární seznam.....	9

Úvod

I. Vývoj původce archiválií

Komunistická strana Československa se po roce 1945 ve své činnosti řídila organizačními řády a počínaje rokem 1954 stanovami. Podle těchto řádů a stanov existoval nejvyšší řídicí orgán Komunistické strany Československa (dále KSČ) – sjezd KSČ, resp. ústřední výbor, k jehož volbě docházelo na pravidelném sjezdu strany. Sjezd strany se konal jednou za čtyři léta (mimořádný sjezd KSČ svolával ústřední výbor ze své iniciativy či na žádost více než jedné třetiny základních organizací).

Ústřední výbor představoval nejvyšší orgán strany v období mezi sjezdy. Dozoroval a řídil veškerou činnost KSČ a jednotlivých členů. Staral se nejen o stranickou politiku, ale kontroloval taktéž hospodaření se stranickým majetkem. Schvaloval představitele strany na politické funkce a přímo je instruoval v jejich činnosti. Navrhoval vedoucí funkcionáře v ústředním měřítku a v krajích.

Krajskou organizaci tvořily všechny okresní organizace v hranicích kraje. Nejvyšším orgánem krajské organizace byla krajská konference, kterou svolával krajský výbor nejméně jednou za dva roky (mimořádnou konferenci svolával krajský nebo ústřední výbor z naléhavých důvodů či na žádost více než jedné třetiny okresních organizací kraje). Krajské konference se účastnili delegáti řádně volení na okresních konferencích.

Okresní organizaci utvářely všechny základní organizace (závodní, místní, atd.) v hranicích okresu. Nejvyšší orgán okresní organizace představovala okresní konference svolávaná okresním výborem jednou ročně, podle stanov z roku 1962 jednou za dva roky a od roku 1971 jedenkrát za dva až tři roky. Mimořádná okresní konference mohla být svolána po dohodě s krajským výborem a po schválení ústředním výborem. Při naléhavé potřebě, nebo na žádost více než jedné třetiny základních organizací, ji mohl svolat vyšší stranický orgán.

Základní organizace se dělily na organizace závodní a místní. Závodní a místní organizace (dále ZO) byly zakládány podle směrnic ústředního výboru v závodech, dopravních a obchodních organizacích, na státních statcích, ve strojních a traktorových stanicích, v jednotných zemědělských družstvech, úřadech, školách, institucích, v jednotkách ozbrojených sil, na vesnicích, ve městech apod., avšak pouze tam, kde působili nejméně tři členové (organizační řád 1949) nebo pět členů (stanovy 1962) strany. V podnicích, závodech a úřadech, kde se nalézal větší počet straníků, se utvářely ZO v dílnách, provozech, na stavbách a ve výrobních úsecích. Jednotlivé organizace pak na celozávodních stranických schůzích volily celozávodní či podnikový výbor. Obdobným způsobem mohly pracovat ZO o vyšším počtu členů, které se zpravidla dělily na tzv. dílčí organizace. Těmto dílčím organizacím posléze připadla možnost (na základě povolení okresního výboru) přijímat a vylučovat členy, ukládat stranické tresty, volit delegáty na konference a hospodařit podle rozpočtu. Každá z nově utvořených organizací musela být potvrzena okresním výborem.

Nejvyšší orgán základní organizace představovala členská schůze, která se svolávala nejméně jednou v měsíci. Na ustavující či výroční schůzi se volil výbor: předseda a dalších 7 – 10 členů (organizace nad 20 členů). Následně došlo k volbě dvou revizorů. Organizace do 20 členů měla 3 – 5 členný výbor, do pěti členů důvěrníka (organizační řád 1949), či počet členů stanovil OV a organizace do deseti členů volila výbor o třech členech nebo za podmínek stavených OV (stanovy 1962).

Výbor zvolil svého předsedu, který musel být nejméně tři roky členem strany, přičemž OV mohl udělit výjimku. Kontrolou nad hospodařením s finančními a ostatními prostředky byli pověřeni další dva až tři členové výboru. Kromě toho měli taktéž dohlížet na kontrolu při dodržování směrnic ústředního výboru KSČ a vedení členské evidence a stranické administrativy.

Výbor ZO KSČ především zajišťoval plnění usnesení členských schůzí a řídil veškerou práci stranické organizace mezi členskými schůzemi. O své činnosti a stavu organizace podával každý měsíc zprávu členské schůzi.

Kromě běžných často zaměnitelných názvů základní – závodní organizace, lze o téměř totožném stírání významu názvů organizací hovořit také v případě místních organizací, jejichž ekvivalent, zejména na venkově, představovaly vesnické či často nesprávně nazývané venkovské organizace. Co do funkce a významu svým účelem prakticky shodovaly s organizacemi základními.

Přesné datum vzniku stranické organizace v Okrouhlém Hradišti nelze určit, neboť první dochované materiály uvedené organizace pocházejí teprve ze sklonku roku 1959. Tehdy se jednalo o Místní organizaci KSČ Okrouhlé Hradiště. Je otázkou, zda souběžně neexistovala rovněž závodní organizace při JZD Okrouhlé Hradiště, či zda otázky JZD neřešila přímo místní organizace. V roce 1960 proběhl proces transformace, kdy se z místní organizace stala organizace závodní. Nejpozději v roce 1962, kdy bylo JZD Okrouhlé Hradiště sloučeno se Státním statkem Bezdržice byla organizace přejmenována na „Závodní organizace KSČ, Státní statek Bezdržice, provozovna Okrouhlé Hradiště, okres Tachov“. Z dochovaných archiválií je konkrétní vývoj organizace těžké doložit, neboť byla neustále používána pouze zkratka ZO KSČ. Co do počtu členů představovala organizace KSČ v Okrouhlém Hradišti malý subjekt, který ve svém největším existenčním rozmachu sdružoval maximálně 25 členů.

Organizace v Okrouhlém Hradišti byla, jako jedna z mála, ušetřena „běžných“ mocenských pŕetek na úrovni samosprávy a zemědělství. S přihlédnutím k charakteru obce a hlavní činnosti jejích obyvatel bylo zjevné, že nejdůležitější oblastí zájmu se stalo zemědělství. Tomu bylo podřízeno naprosto vše, což dokládají také zápisy z členských schůzí. Při hodnocení pravidelnosti schůzí je možné použít termíny kolísavost či nahodilost a podle některých zápisů je zřejmé, že část z nich byla dopisována zpětně a s přihlédnutím k jejich velice stručnému provedení k nim patrně vůbec nedošlo.

Transformace organizace v roce 1960 proběhla hladce, aniž by se to negativně projevilo na jejím chodu či existenci. Stranická organizace v Okrouhlém Hradišti plnila nadále pouze úkoly spojené se zemědělskou výrobou. Mohla ovšem, což také konala, promlouvat do politického dění v obci, neboť se například vyjadřovala ke kandidátům vybraným na post MNV v obci. Dále však její pravomoc nesahala.

Vzhledem k absenci archiválií z dalšího období nelze určit, jakým způsobem se organizace KSČ v Okrouhlém Hradišti vyvíjela. Existovala však ještě v roce 1970.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Materiály archivního fondu ZO KSČ Okrouhlé Hradiště byly identifikovány a vytříděny při inventarizaci archivního fondu MNV Okrouhlé Hradiště EL NAD 76 v roce 2011. Z tohoto archivního fondu došlo k následnému vyčlenění 1 kartonu archiválií z let 1959–1965 a byl založen nový archivní fond s názvem ZO KSČ Okrouhlé Hradiště s EL NAD 1219.

Je evidentní, že v tomto případě se jedná pouze o zlomek původní agendy. V archivním fondu OV KSČ Tachov (nadřazeném okresním subjektu) EL NAD 576 se nacházejí zápisy z výročních

a členských schůzí a závěrečná zpráva o výměně členských legitimací (inv. č. 1573 z let 1968-1970). Jedná se však pouze o informativní přehledy a všeobecná shrnutí, která činnost závodní organizace výrazným způsobem nerozšiřují. Jakákoliv další hlášení o pozdější činnosti a vývoji organizace se nedochovala.

Vzhledem k povaze dochovaného materiálu nelze prokázat, jaký (jestli vůbec) registraturní plán původce dodržoval.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

V archivním fondu KSČ – základní organizace Okrouhlé Hradiště se před inventarizací nacházel 1 karton písemností z let 1959-1965. Při inventarizaci došlo ke správnému určení evidenčních jednotek a archivní fond tak v současnosti tvoří 1 úřední kniha z let 1960-1964 a 1 karton z let 1959-1965. Zároveň byl změněn název archivního fondu na KSČ – závodní organizace Státní statek Bezdrůžice, provozovna Okrouhlé Hradiště.

V dochovaných archiváliích je užíván český jazyk.

Pro snazší přehlednost a orientaci v archivním fondu zvolil zpracovatel vlastní, jednoduché pořádací schéma. Archiválie byly rozříděny tematicky a dále chronologicky. Bylo provedeno rozdělení do třech základních oddílů, kterým byly přiděleny římské číslice (I – III). Skupina s názvem I. byla označena jako Materiály vzniklé z vlastní činnosti; skupina s názvem II. Korespondence s nadřízenými orgány a ostatními organizacemi; skupina s názvem III. Ostatní.

Fyzický stav materiálu je dobrý.

Formální zpracování bylo provedeno dle Metodického pokynu ředitele SOAP v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 s přihlédnutím k Metodickému návodu č. 1/2013 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra čj. MV-46913/AS-1/AS-2013.

V archivním fondu ZO KSČ Okrouhlé Hradiště nebylo provedeno vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Přestože je rozsah archivního fondu ZO KSČ Okrouhlé Hradiště zanedbatelný, je možné alespoň částečně nahlédnout do činnosti a poměrů organizace v Okrouhlém Hradišti v dochované knize zápisů (inv. č. 1).

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v říjnu 2014 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 8. září 2015

Miroslav Vetrák

Seznam použitých pramenů a literatury

I. PRAMENY

Státní okresní archiv Tachov

Archivní fondy:

KSČ – okresní výbor Tachov, inv. č. 1573, kar 181, ZO KSČ Státní statek Bezdržice – provozovna Okrouhlé Hradiště (zápisy z výročních a členských schůzí, závěrečná zpráva k výměně členských legitimací) 1968-1970.

Prameny tištěné

Organizační řád Komunistické strany Československa vydaný ÚV KSČ, 1949.

Stanovy KSČ přijaté celostátní konferencí KSČ dne 18. prosince 1952 a schválené včetně změn X. sjezdem KSČ dne 15. ledna 1954.

Stanovy KSČ schválené XII. sjezdem KSČ dne 8. prosince 1962, doplněné a upravené XIII. sjezdem KSČ dne 4. června 1966 a XIV. sjezdem KSČ dne 29. května 1971.

II. LITERATURA

KOS, Zdeněk. *Zkratky, značky, akronymy*. Praha : Horizont, 1983.

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk

EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ev. jedn.č.	evidenční jednotka číslo
inv. č.	inventární číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
kar	karton
KSČ	Komunistická strana Československa
MNV	místní národní výbor
NAD	Národní archivní dědictví
OV	okresní výbor
ukn	úřední kniha
ZO	základní, závodní organizace

Příloha č. 2: Seznam předsedů ZO KSČ Okrouhlé Hradiště v letech 1959-1965

jméno předsedy	ve funkci od	ve funkci do
František Buben	před 1959	srpen 1961
Ferdinand Derfler	srpen 1961	duben 1962
Rudolf Komárovský	duben 1962	1965

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn. č.
I. Materiály vzniklé z vlastní činnosti			
1	Zápisy z členských schůzí	1960-1964	ukn 1
2	Zápisy z členských schůzí	1964-1965	kar 1
3	Výroční a členské prezenční listiny	1960-1961	kar 1
4	Usnesení z členské schůze ZO KSČ	1962	kar 1
5	Plány práce ZO KSČ při JZD Okrouhlé Hradiště	1960-1961	kar 1
II. Korespondence s nadřízenými orgány a ostatnímu organizacemi			
6	Korespondence odeslaná na OV KSČ Tachov	1960	kar 1
7	Usnesení krajské konference KSČ v Plzni	1961	kar 1
8	Usnesení OV KSČ v Tachově	1960	kar 1
9	Usnesení ze schůzí Celozávodního výboru KSČ státního statku Bezdrůžice	1961-1962	kar 1
III. Ostatní			
10	Členské záležitosti (přijímání členů, členské seznamy)	1960-1964	kar 1
11	Hlášení o průběhu Roku stranického školení	1961-1962	kar 1
12	Měsíční hlášení ZO KSČ	1959-1962	kar 1

Název archivní pomůcky:	KSČ – závodní organizace Státní statek Bezručice, provozovna Okrouhlé Hradiště
Značka archivního fondu:	ZO KSČ Okrouhlé Hradiště
Časové rozmezí:	1959-1965
Počet evidenčních jednotek:	2 (1 úřední kniha, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	12
Rozsah v bm:	0,11
Stav ke dni:	8. září 2015
Zpracovatel archivního fondu:	Miroslav Vetrák
Zpracovatel archivní pomůcky:	Miroslav Vetrák
Počet stran:	11
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl dne 8.9.2015 čj. SOAP/090-0369/2015